

Національна академія аграрних наук України
Національний науковий центр
«Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського»

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

Вченою радою ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н.Соколовського», протокол від 12 вересня 2016 р., № 14 (зі змінами, внесеними рішенням вченої ради, прот. № 9 від 06.07.2021 р.)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н.Соколовського»

Святослав БАЛЮК

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК
В НАЦІОНАЛЬНОМУ НАУКОВОМУ ЦЕНТРІ «ІНСТИТУТ
ҐРУНТОЗНАВСТВА ТА АГРОХІМІЇ ІМЕНІ О.Н. СОКОЛОВСЬКОГО»**

Введено у дію наказом директора
№ 55 від 07.07.2021 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Національному науковому центрі «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н.Соколовського» (далі – Положення) є внутрішнім нормативним документом, який регламентує підготовку здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти для здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук.

1.2. Положення визначає порядок вступу, прийому, навчання і підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук через аспірантуру (поза аспірантурою) і докторантуру Інституту.

1.3 Положення розроблено відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів, які регламентують діяльність Інституту:

Закону України «Про освіту»;

Закону України «Про вищу освіту»;

Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (зі змінами);

Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами);

наказу Кабінету Міністрів України від 30.05.2016 р. № 590 «Про ліцензування освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні»;

Статуту Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського».

1.4 Для провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти Інститут зобов'язаний мати відповідну ліцензію.

1.5 Докторантура відкривається за рішенням вченої ради Інституту, що затверджується наказом директора, за умови наявності трьох штатних працівників – докторів наук з відповідної або суміжної спеціальності.

1.6 Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється в аспірантурі заочною (денною, вечірньою), заочною формою навчання або поза аспірантурою за такими спеціальностями:

201 Агрономія

091 Біологія

1.7 Підготовка в аспірантурі Інституту здійснюється:

за рахунок коштів державного бюджету (заочною (денною, вечірньою) формою навчання);

за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (заочною, заочною формами навчання).

1.8 Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:

в аспірантурі Інституту – нормативний термін підготовки здобувачів в аспірантурі на очній та заочній формі навчання складає 4 роки;

поза аспірантурою (для осіб, які професійно проводять наукову, науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи) без переривання трудової

діяльності або під час перебування у творчій відпустці. Нормативний термін підготовки здобувачів поза аспірантурою триває до п'яти років.

1.9 Основною формою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Інституті є аспірантура. Доктор філософії – це освітній і водночас науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

1.10 Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за державним замовленням здійснюється виключно в аспірантурі на очній (денній, вечірній) формі навчання.

1.11 Державне замовлення на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі між закладами вищої освіти та науковими установами, які на момент проведення конкурсу мають ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю.

1.12 Кількість аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, визначається в межах ліцензованого обсягу за відповідною спеціальністю на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

1.13 Для врегулювання відносин між аспірантом/докторантом та Інститутом укладається договір.

1.14 Покладання Інститутом на аспіранта обов'язків, не пов'язаних із виконанням відповідної освітньо-наукової програми та підготовкою дисертації, забороняється.

1.15 Підготовка в аспірантурі та докторантурі завершується наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

1.16 Координацію діяльності підрозділів, які проводять підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі і докторантурі Інституту, здійснює відділ організації та координації наукових робіт і підготовки кадрів вищої кваліфікації.

2. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВСТУПУ ДО АСПІРАНТУРИ

2.1 Вступ до аспірантури Інституту здійснюється на конкурсній основі відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №261 від 23 березня 2016 р. (зі змінами), Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених МОН України, та Правил прийому до Інституту.

2.2 Правила прийому до аспірантури розробляються відповідно до чинного законодавства, затверджуються Вченою радою Інституту та у визначений термін оприлюднюються на офіційному веб-сайті Інституту. Правила прийому діють протягом відповідного календарного року і визначають:

- порядок, перелік і строки подання документів для вступу до аспірантури Інституту;

- зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до аспірантури за кожною спеціальністю.

2.3 До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за відповідною спеціальністю.

До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами прийому до Інституту. Рішення про допуск до вступних іспитів приймається Приймальною комісією Інституту на підставі розгляду наданих документів, наукових праць, дослідницької пропозиції.

Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури виключно у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

2.4 Вступні випробування до аспірантури Інституту складаються з:

вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності) відповідно до Програми вступного іспиту з певної спеціальності, розробленої предметною комісією та затвердженою рішенням вченої ради Інституту. Іспит проводиться у три етапи:

1. Письмові відповіді на три питання білету;

2. Усна бесіда за питаннями білету.

3. Представлення дослідницької пропозиції, в якій обґрунтовується напрямок майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці; можливі шляхи розв'язання поставлених задач тощо.

вступного іспиту з іноземної мови в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом;

Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), за рішенням Приймальної комісії можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

2.5 Програми вступних випробувань розробляються предметними комісіями, що призначаються наказом директора Інституту, затверджуються рішенням вченої ради Інституту та оприлюднюються на офіційному сайті Інституту.

2.6 Вступні випробування до аспірантури проводяться предметними комісіями, до складу яких входить, як правило, три-п'ять осіб, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми.

До складу предметних комісій можуть бути призначені також представники інших вищих навчальних закладів (наукових установ), з якими укладено договори про ведення спільної наукової діяльності та/або про спільне виконання освітньо-наукової програми.

До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

2.7 Оцінювання знань вступників проводиться за 100-бальною шкалою. Вага бала з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається в Правилах прийому до аспірантури.

2.8 Результати вступних випробувань до аспірантури дійсні протягом одного календарного року.

2.9 За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною правилами прийому до аспірантури Інституту. Потім направляє документи для погодження до Національної академії аграрних наук України. Після отримання листа-погодження, вступники зараховуються до аспірантури на підставі наказу директора Інституту. Який оприлюднюється в установленому порядку.

2.10 Термін зарахування вступників до аспірантури визначається Правилами прийому. Дані про аспірантів, яких зараховано на підготовку до аспірантури Інституту за державним замовленням, заносяться до Єдиної державної бази вищої освіти України (далі – ЄДЕБО).

2.11 З аспірантами, які склали вступні іспити, та за результатами конкурсного відбору зараховані до аспірантури, Інститут укладає договір для врегулювання відносин, що виникають між аспірантом та Інститутом в процесі його підготовки в аспірантурі.

2.12 Аспіранту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом Інституту призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта і відповідає перед вченою радою за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

2.13 Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (консультавання), як правило, не більше п'яти здобувачів наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії, може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями, як правило, не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

2.14 На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних

годин навчального навантаження. Рішенням вченої ради аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

2.15 На підставі наказу про зарахування аспірант прикріплюється до лабораторії або відділу, до складу якої входить призначений йому науковий керівник, для здійснення підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Інституті.

Зміна наукового керівника аспіранта можлива у випадку зміни напряму дисертаційного дослідження (його теми та/або мети, об'єкта чи предмету), звільнення призначеного наукового керівника та з інших поважних причин.

2.16 У разі необхідності зміни наукового керівника аспірант має подати завідувачу аспірантури письмову заяву із обґрунтуванням причин такої зміни.

У разі виникнення конфліктної ситуації між здобувачем вищої освіти і його науковим керівником, з огляду на характер конфлікту, надану заяву може розглядати Комісія з конфліктних ситуацій або інша комісія, призначена наказом директора, до складу якої можуть входити гарант освітньо-наукової програми, керівник групи забезпечення спеціальності, завідувач аспірантури, заступник директора з наукової роботи та інші.

Зміна наукового керівника відбувається за погодженням із попереднім та потенційним науковими керівниками на підставі рішення вченої ради та відповідного наказу директора Інституту.

3 ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТІВ І ДОКТОРАНТІВ

3.1. Аспіранти і докторанти мають права здобувачів вищої освіти, визначені Законом України «Про вищу освіту», Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами).

3.2 З метою належного проведення наукових досліджень аспіранти і докторанти також мають право на:

- вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної в Інституті, бібліотеках і державних архівах України;

- отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника/консультанта для аспірантів/докторантів;

- безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаного місця для наукової роботи;

- академічну мобільність, що реалізується відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579, та відповідним Положенням Інституту.

Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами

гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до зазначених положень. Такі особи не відраховуються зі складу здобувачів вищої освіти;

- академічну відпустку та соціальну відпустку відповідно до чинного законодавства, зокрема за станом здоров'я (за наявності довідки або листка непрацездатності із зазначенням необхідності тривалого лікування), за сімейними обставинами (при наявності документального підтвердження причин) – за умови відповідного рішення випускових відділів, вченої ради Інституту, у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та іншими поважними причинами відповідно до чинного законодавства України.

- трудову діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.

3.3 Для своєчасного оформлення академічної відпустки аспірантом/докторантом подається: заява на ім'я директора, погоджена науковим керівником/консультантом, керівником групи забезпечення спеціальності, завідувачем аспірантури; документ (запрошення, лікарняний лист, довідка ЛКК, свідоцтво про народження дитини тощо) на підтвердження причини для надання академічної відпустки або переривання навчання.

Максимальна тривалість академічної відпустки встановлюється до одного року. При необхідності тривалість академічної відпустки може бути подовжена ще на один рік (за рішенням вченої ради Інституту). Надання академічної відпустки оформлюється відповідним наказом директора із зазначенням підстави для надання відпустки та її терміну. За весь період навчання аспірант/докторант може скористатися правом на академічну відпустку, як правило, один раз.

3.4 Переривання та подовження навчання в аспірантурі оформлюється відповідним наказом. Період переривання не включається до терміну навчання в аспірантурі/докторантурі. Стипендія на період переривання навчання не виплачується.

3.5 Аспіранти і докторанти зобов'язані:

- виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти, визначені Законом України «Про вищу освіту»; дотримуватися вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261.

- дотримуватися морально-етичних норм, принципів академічної доброчесності і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі;

- виконувати індивідуальний навчальний план роботи (план наукової роботи) та систематично звітувати про хід його виконання на засіданні груп забезпечення спеціальностей, вченої ради;

- подати до спеціалізованої вченої ради свої наукові досягнення у вигляді дисертації (для аспірантів) та у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або за сукупністю опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях статей (для докторантів) у спеціалізованій вченій раді;

- дотримуватися Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Інституту.

3.6 Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності (попередження; повторне проходження оцінювання, відмова у наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та ін.).

3.7 Аспіранти і докторанти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

3.8 Аспіранти отримують стипендію відповідно до чинного законодавства.

4. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В АСПІРАНТУРІ

4.1 Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом з певної спеціальності. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури складаються з освітньої та наукової складових. Підготовка в аспірантурі передбачає виконання здобувачем відповідної освітньо-наукової програми за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження.

4.2 Навчальний план аспірантури містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30-60 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

4.3 Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування Індивідуального навчального плану роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та Індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою Інституту відповідно до Положення про індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора

філософії в Національному науковому центрі «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н.Соколовського» впродовж двох місяців з дня зарахування до аспірантури.

4.4 Індивідуальний план наукової роботи здобувача та тема його дисертаційної роботи затверджуються на засіданні вченої ради Інституту впродовж двох місяців з дня зарахування до аспірантури відповідно до наказу директора Інституту. Індивідуальний план наукової роботи складається аспірантом відповідно до «Положення про індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному науковому центрі «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н.Соколовського»».

Аспірант розробляє обґрунтування теми досліджень (за встановленою Інститутом формою), узгоджує його з керівником, а потім надає рецензенту (фахівцю з відповідної спеціальності). На засіданні вченої ради Інституту аспірант доповідає матеріали щодо обґрунтування теми дисертаційної роботи. За результатами виступу аспіранта, обговорення рецензентом, членами вченої ради приймається рішення про затвердження теми дисертаційної роботи.

4.5 За умови затвердження теми дослідження на вченій раді, впродовж наступного місяця на засіданні методичної комісії Інституту розглядається та затверджується програма досліджень здобувача.

4.6 Індивідуальний навчальний план аспіранта містить перелік дисциплін за вибором в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. Аспірант реалізує своє право вибору, як правило, на першому році навчання. Свій вибір аспірант підтверджує письмовою заявою.

4.7 Вивчення аспірантами навчальних дисциплін може відбуватися на базі Інституту, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).

4.8 Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням зі своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою.

4.9 Усі аспіранти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного (проміжного) та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта й освітньо-науковою програмою аспірантури.

4.10 У межах навчального плану за освітньо-науковою програмою аспірантури можуть зараховуватися кредити і визнаватися результати навчання, які аспірант отримав у неформальній освіті, у т.ч. під час навчання на відкритих онлайн-курсах від Prometheus, Coursera, edX, EdEra та ін., на підставі відповідного сертифіката або іншого документа. Рішення про зарахування кредитів і результатів навчання приймається випусковим відділом (у засіданні бере участь науковий керівник аспіранта) та вченою радою Інституту.

З цією метою аспірант подає завідувачу аспірантури заяву разом із сертифікатом чи іншим документом, що підтверджує факт і результати навчання. Курси зараховуються за умови їх відповідності спеціальності,

наявності необхідних обсягів, у порівнянні з обсягами дисциплін/змістових модулів та програмних результатів навчання, які аспірант має опанувати під час навчання за відповідною освітньо-науковою програмою.

Аспірант, який підтвердив рівень свого знання (на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти) англійської мови – дійсним сертифікатом TOEFL або International English Language Testing System або Cambridge English Language Assessment; німецької мови – дійсним сертифікатом TestDaF; французької мови – дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment має право:

- на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури як таких, що виконані у повному обсязі;

- на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

Вчена рада Інституту на підставі рішення груп забезпечення спеціальностей (у засіданні бере участь науковий керівник аспіранта) має право прийняти рішення про визнання набутих компетентностей, набутих аспірантом в інших закладах вищої освіти (наукових установах), з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою аспірантури. З цією метою аспірант подає завідувачу аспірантури заяву разом із сертифікатом чи іншим документом, що підтверджує факт і результати навчання. Курси зараховуються за умови їх відповідності спеціальності, наявності необхідних обсягів, у порівнянні з обсягами дисциплін/змістових модулів, які аспірант має опанувати під час навчання за освітньо-науковою програмою.

Ці права аспіранта реалізуються у межах програм академічної мобільності, визначених Законом України «Про вищу освіту» та «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність».

4.11 Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки та обсяг виконання наукової складової, а також запланований строк захисту дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі.

Порушення аспірантом строків виконання індивідуального навчального плану роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою рішення про його відрахування.

Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

4.12 Формою контролю за виконанням аспірантом індивідуального плану роботи є звітування про фактичний стан виконання запланованих на навчальний рік показників освітньої та наукової діяльності, відповідно до індивідуального

навчального плану роботи. Аспірант відповідно до індивідуального плану наукової роботи, згідно наказу директора, щорічно проходить атестацію – науковим керівником, на розширеному засіданні груп забезпечення спеціальностей, на вченій раді. Порядок проведення атестації, терміни та вимоги до представлення звітних матеріалів визначаються наказом директора. На підставі атестації приймається рішення щодо переведення аспіранта на наступний рік навчання.

4.13 Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації разовою спеціалізованою вченою радою, утвореною закладом вищої освіти чи науковою установою, які мають акредитовану освітню програму третього рівня вищої освіти з відповідної спеціальності.

Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником на підставі його висновку.

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

До захисту допускається дисертація, виконана здобувачем ступеня доктора філософії самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації є підставою для відмови у присудженні ступеня доктора філософії.

Виявлення фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у захищеній здобувачем дисертації є підставою для скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження йому ступеня доктора філософії та видачу відповідного диплома.

4.14 Аспірант, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі, має право за власним вибором:

- отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті на відповідний календарний рік, та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури;
- отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі.

4.15 Відрахування та поновлення навчання аспіранта здійснюється за наявності заяви на ім'я директора, погодженої науковим керівником, завідувачем випускового відділу, завідувачем аспірантури.

4.16 Переведення аспірантів з іншого закладу вищої освіти (наукової установи), незалежно від форми навчання, до Інституту здійснюється за згодою керівників (ректорів) обох закладів (установ) при наявності вакантних місць ліцензованого обсягу.

Для оформлення переведення аспірант подає на ім'я керівника закладу вищої освіти (наукової установи), в якому навчається, заяву про переведення, та, отримавши письмове підтвердження згоди, подає цю заяву директору Інституту. До ВНЗ (наукової установи), у якому аспірант навчався раніше, направляється

запит щодо його особової справи, яка надсилається протягом тижня на адресу Інституту.

Заява та особова справа здобувача розглядається на засіданні вченої ради Інституту, за позитивного рішення видається наказ директора про його зарахування та відповідно призначається науковий керівник.

5. ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АСПІРАНТУРОЮ

5.1 Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом прикріпленої особи та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Рішення про прикріплення приймає Вчена рада. Термін прикріплення не може перевищувати 5 років.

5.2 Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти осіб, які прикріплені до Інституту для реалізації свого права на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, а також їх наукове керівництво здійснюється без залучення коштів державного бюджету.

Особи, прикріплені до Інституту з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, мають всі права і обов'язки, визначені цим Положенням.

5.3. У разі звільнення з роботи особа втрачає право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Інституті та має право:

- продовжити свою підготовку для здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою у вищому навчальному закладі (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за умови прийняття відповідного рішення таким вищим навчальним закладом (науковою установою));

- вступити до аспірантури Інституту чи іншого вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття відповідного ступеня заочною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання і зарахування їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

5.4 Для прикріплення до Інституту для здобуття наукового ступеня доктора філософії поза аспірантурою здобувач подає завідувачу аспірантури такі документи:

- заяву на ім'я директора;
- особовий листок з обліку кадрів;
- список опублікованих наукових праць;
- копію диплома про вищу освіту магістра (спеціаліста);

- копію паспорта;
- копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номеру;
- письмову характеристику наукової діяльності здобувача, складену доктором чи кандидатом наук, який є штатним науковим працівником Інституту зі згодою бути науковим керівником здобувача;
- обґрунтування теми дисертаційної роботи або передбачуваного напрямку досліджень.

5.5 Завідувач аспірантури, директор розглядає надані документи. За позитивного рішення виносить розгляд питання на засідання вченої ради. Для попереднього розгляду матеріалів щодо обґрунтування теми дисертаційної роботи або передбачуваного напрямку досліджень призначається рецензент. На засіданні вченої ради Інституту здобувач представляє обґрунтування теми дисертаційної роботи. За результатами обговорення вчена рада приймає рішення про прикріплення до Інституту з метою здобуття наукового ступеня доктора філософії та відповідно до наданої характеристики призначає наукового керівника з числа штатних наукових працівників. Рішення вченої ради уводиться в дію наказом директора.

5.6 Прикріплення до Інституту відбувається один раз на рік. Подання документів – під час вступної кампанії до аспірантури Інституту.

5.7 На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження.

6. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА НАУК У ДОКТОРАНТУРІ

6.1. З метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їх результатів та/або для підготовки публікацій до захисту для здобуття ступеня доктора наук особа має право вступити до докторантури.

Доктор наук – це науковий ступінь, що здобувається особою на основі ступеня доктора філософії (кандидата наук) за науковою спеціальністю та передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, що забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані у наукових виданнях.

6.2 Протягом строку перебування в докторантурі докторант повинен подати до постійно діючої спеціалізованої вченої ради результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН, у спеціалізованій вченій раді.

Здобувач ступеня доктора наук у дисертації (монографії, сукупності наукових робіт) повинен представити узагальнення самостійних оригінальних

досліджень стосовно актуальної наукової проблеми (групи проблем) у межах однієї або кількох галузей знань, результати яких забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення, є достовірними та пройшли широку апробацію.

6.3 Перебування в докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до спеціалізованої вченої ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук.

6.4 Термін навчання в аспірантурі – 2 роки.

6.5 Докторантура відкривається за рішенням вченої ради, що затверджується наказом ректора, за умов наявності трьох штатних працівників - докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій спеціальності, та ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з відповідної спеціальності.

Кваліфікація особи, що відповідає спеціальності, з якої відкрито докторантуру, визначається за такими критеріями:

наявність у особи документа про присудження ступеня доктора наук з відповідної галузі знань (науки) та/або спеціальності або присвоєння вченого звання професора за відповідною кафедрою (спеціальністю);

наявність за останні п'ять років не менше п'яти наукових публікацій, до яких зараховуються:

- не менше однієї статті у періодичному виданні, включеному до наукометричних баз даних Scopus або Web of Science Core Collection;

- статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;

- монографії або їх розділи;

- не більше двох патентів на винахід;

участь у:

- підготовці наукових кадрів, що підтверджується видачею здобувачеві документа про присудження відповідного наукового ступеня;

- міжнародних наукових проектах або залучення до міжнародної експертизи;

- атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради, або члена експертної ради з питань проведення експертизи дисертацій.

Наявність підстав для відкриття докторантури перевіряється державним (регіональним) замовником під час проведення конкурсу на розміщення державного (регіонального) замовлення.

6.6 Прийом до докторантури або надання творчої відпустки здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною спеціальністю відповідно до встановлених вимог.

До докторантури приймаються особи, які мають ступінь кандидата наук (доктора філософії), наукові здобутки та опубліковані праці з обраною спеціальністю (зокрема публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих в наукометричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і які мають наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації,

монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

Прийом до докторантури Інституту здійснюється з урахуванням положень його статуту, зареєстрованого в установленому законодавством порядку.

6.7 Для вступу до докторантури вступник не менше ніж за два місяці до вступу подає відповідній лабораторії/відділу розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або інформація про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки результатів проведених досліджень до захисту. Протягом місяця з дня надходження документів від усіх вступників лабораторія/відділ заслуховує їх наукові доповіді і шляхом голосування визначає можливість зарахування кожного вступника до докторантури та подає висновки на розгляд вченої ради.

Перелік та строк подання документів, необхідних для вступу до докторантури визначається в Правилах прийому до докторантури Інституту.

6.8 Вчена рада в місячний строк розглядає висновки лабораторії/відділу, заслуховує доповіді вступників і приймає рішення про їх зарахування до докторантури та відповідно до наданої характеристики наукової діяльності вступника призначає докторанту наукового консультанта з числа штатних науково-педагогічних працівників. Рішення вченої ради погоджується з Національною академією аграрних наук України, яка надає дозвіл на зарахування.

6.9 Докторант зараховується до докторантури згідно наказу директора. Йому призначається науковий консультант. На здійснення наукового консультування відводиться щороку 50 академічних годин навантаження на одного докторанта. Науковий консультант може здійснювати підготовку лише одного докторанта.

6.10 Докторант виконує дослідження відповідно до індивідуального плану виконання наукової програми, в якому визначаються зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований термін захисту дисертації під час навчання в докторантурі. Індивідуальний план розробляється згідно Положення про індивідуальний план виконання наукової програми підготовки доктора наук в Національному науковому центрі «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського».

Індивідуальний план виконання наукової програми та тема дисертаційної роботи докторанта затверджуються на засіданні вченої ради Інституту впродовж двох місяців з дня зарахування до докторантури відповідно до наказу директора Інституту.

6.11 Підготовка в докторантурі передбачає виконання особою відповідної наукової програми за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою наукової програми докторантури є підготовка та публікація наукових статей.

6.12 Атестація докторантів відбувається згідно наказу директора Інституту в 2 етапи: 1 – проведення атестації науковим консультантом, 2 – звітування про результати виконання індивідуального плану на засіданні відповідного структурного підрозділу.

6.13 Присудження наукового ступеня доктора наук здійснюється утвореною відповідно до законодавства спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту дисертації (або наукової доповіді – у разі захисту наукових досягнень,

опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях), вимоги до якої затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

6.14 До захисту наукового ступеня доктора наук допускаються дисертації у вигляді підготовленого рукопису або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Встановлення відповідно до законодавства в поданих до захисту дисертації або наукових публікаціях фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня доктора наук.

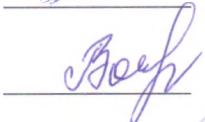
6.15 Якщо у захищеній докторській дисертації або публікаціях, які представлялися до захисту, встановлено відповідно до законодавства факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, науковий консультант позбавляється права участі у підготовці та/або атестації здобувачів ступеня доктора філософії та консультуванні та/або атестації здобувачів ступеня доктора наук строком на два роки, голова спеціалізованої вченої ради, в якій відбувся захист цієї дисертації, та опоненти, які надали позитивні висновки на неї, позбавляються права участі в атестації кадрів вищої кваліфікації строком на два роки, а наукова установа чи заклад вищої освіти позбавляється права утворювати спеціалізовану вчену раду за відповідною науковою спеціальністю строком на один рік.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення вводиться в дію наказом директора Інституту.
2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та ухвалюються на засіданні вченої ради Інституту.

Розроблено:

Завідувач відділу організації та координації наукових робіт і підготовки кадрів вищої кваліфікації, к.с.-г.н., с.н.с.
Завідувач аспірантури,
д.с.-г.н., с.н.с.

Г. МОМОТ

Л. ВОРОТИНЦЕВА

Погоджено:

Директор ННЦ «ІГА імені О.Н. Соколовського», д.с.-г.н, акад. НААН
Заступник директора з наукової роботи ННЦ «ІГА імені О.Н. Соколовського», д.б.н., с.н.с.

С. БАЛЮК

Головний фахівець з правового забезпечення

М. МІРОШНИЧЕНКО

Д. ЧЕРНИХ